

Az Intersnack Magyarország Kft. beszámolója az „Együtt a fogyasztókért” kezdeményezés keretében tett vállalásairól

Az Intersnack Magyarország Kft. az Intersnack Vállalatcsoport tagja, amely a legnagyobb európai tulajdonú sós snack gyártó és egyúttal a világ legnagyobb mogyorópörkölője. Az 1840-es évekre visszanyúló és máig (német) családi tulajdonban levő vállalkozás egyetlen üzleti területen, a sós snack gyártás terén működik.

Az Intersnack társadalmi felelősségvállalásában az elmúlt évtizedekben két erős pillért alakított ki, amelyek a vállalat termékeinek sajátságából fakadnak.

Az Intersnack által feldolgozott földimogyorót, pisztáciát, kesudiót és más magvakat dél-amerikai, közép-ázsiai, közép-afrikai családi gazdaságok és faluközösségek termesztik. Sokukat érintik a harmadik világra jellemző olyan gondok, mint a korszerűtlen technika, alacsony jövedelmezőség, rossz egészségügyi ellátás és oktatás. Ezért az Intersnack együttműködik az Afrikai Kesuszövetséggel, a Fenntartható Pálmaolaj Kerekasztallal és a Német Nemzetközi Együttműködési Szervezettel (GiZ) annak érdekében, hogy termelői életkörülményeit javítani tudja. Mára több ezer kistermelő és termelői közösség életszínvonalát sikerült emelni Mozambikban, Burkina Fassóban, Tanzániában, Elefántcsont Parton, Beninben, Ghánában Bolíviában, Braziliában, Kirgizisztánban és Tadzsikisztánban. Emellett a termesztés műszaki feltételei is javultak.

Külön említést érdemel az Intersnack bolíviai földimogyoró projektje, amely nem csak a gazdák életszínvonalának javítását célozza, hanem több kihalófélben levő ősi mogyorófajta megmentését is.

A kontinentális Európában és különösen Magyarországon a sós snack-ek részaránya a lakosság táplálékbevitelében nem számottevő, a snack ipar által gyártott termékek pedig lényegükben nem mások, mint hagyományos gabona- és burgonyalapú népi eledelek szárazra sütött és apróbbra darabolt megfelelői. A fogyasztók, civil szervezetek és kormányzati intézmények mindezek ellenére kritikus és aggódó figyelemmel fordulnak a termékkategória felé, összefüggést keresve egyes civilizációs betegségek és a snack-fogyasztás között. Bár ezeknek az aggodalmaknak semmiféle tényalapja nincs, az Intersnack Vállalatcsoport receptúrái fejlesztése során nem hagyhatja figyelmen kívül azokat. Ebből adódóan a csoport már a nyolcvanas években hozzákezdett termék-receptúráinak átalakításához. A receptúrák „könnyítése” vagy természetesebbé alakítása az Intersnack másik nagy felelősségi területe, melynek egyes részterületei jelen vállalásnak is részét képezik:

TRANSZ-ZSÍRSÁV - A receptúrák átalakítása elsőként a transz-zsír-savakat (TFA) érintette. Az Intersnack elődje – amely akkoriban még csak a német piacon működött – évtizedekkel ezelőtt felhagyott a káros TFA tartalmú sütőolajok alkalmazásával. Ezért a hazai Intersnack valamennyi termékében már az 1991-es piacra lépésékor mindössze 0,3-0,9%-nyi TFA volt illetve van a mai napig (ez a százalékos érték nem a teljes terméktömeghez, hanem a termék zsírtartalmához viszonyítja a TFA tartalmat, így a teljes terméktömeget tekintve még kedvezőbb a helyzet). Ez a

csökkentett mértékű transzzsír a sütőolajok finomításakor elkerülhetetlenül keletkezik, tehát nem szándékosan kerül az olajokba. Az emberiség valószínűleg évezredek óta, a sütés feltalálása óta együtt élhet egy ilyen kisebb mértékű TFA-bevitellel, hiszen bármilyen olaj vagy zsír melegítésekor keletkezik valamennyi transz-zsír. A hazai Intersnack a vállalt 1,5%-os határértéket tehát továbbra is betartja, sőt annak felső tartományát sem használja ki.

TELÍTETT ZSÍRSAVAK - A sütőzsírok táplálkozás-élettani értékét nem csak a TFA tartalom, hanem a telített zsírsav tartalom csökkentése is javítja. A transz-zsírsavhoz hasonlóan a telített zsírsavak (SAFA) túlzott bevitele is károsíthatja a szív- és érrendszert. Azonban a többszörösen telítetlen zsírsavban gazdag zsiradékok (pl. olívaolaj) alkalmazása a snack gyártás területén sem orvosolja ezt a problémát, mert az olaj hevítése során keletkező aldehidek más egészségi kockázatokat vetnek fel. A modern snackgyártás ezért magas olajsav tartalmú napraforgó olajat (HOSO – high oleic sunflower oil) használ, amelyben magas a hőstabil egyszeresen telített zsírsavak aránya, de alacsony a telített és a többszörösen telítetlen zsírsavak hányada. Ez az olaj különleges napraforgófajtákból nyerhető és élelmiszeripari felhasználása csökkenti mind az érlelmeszesedés kockázatát, mind az aldehidek okozta kockázatot. Az Intersnack 2014 elején kezdte meg az áttérést a korábbi vegyes HOSO-pálma olajról a tiszta HOSO sütőolajra. A tavalyi év elején valamennyi burgonyachips receptúrája HOSO alapúra változott, amely az addigi 28-30%-os telített zsírsav arányt 8-9%-osra csökkentette és ezáltal megközelítette a vállalt 7%-os hányadot (a teljes zsírtartalomra vetítve). Bár ez egy hajszállal ugyan, de elmarad a kitűzött 7%-os céltől, a SAFA kibocsátásban elért abszolút csökkenés száztonnás nagyságrendű, ahogy az a későbbiekben kiderül. A vállalat ösztönzést adott arra nézve, hogy az Intersnack Magyarország Kft. a hazai gyártású termékei esetében is magas olajsav tartalmú napraforgó olajra cserélje a korábbi vegyes olajat. A vállalat által lefedett 2014. szeptember 1. és 2015 december 31. közötti időszakra az Intersnack 36 csökkentett telített zsírsav tartalmú termék bevezetésére tett ígéretet. Ebből az alábbi 35 termék bevezetése valósult meg:

- Chio Exxtra Deep Chips 70g, barbecue
- Chio Exxtra Deep Chips 70g, chili
- Chio Exxtra Deep Chips 125g, barbecue (bevezetés szeptember 20-tól)
- Pom Bär 50g, original
- Pom Bär 50g, sajtos
- Pom Bär 50g, tejszínes-újhagymás
- Pom Bär 50g, ketchup
- Pom Bär 50g, tejfölös-paprikás
- Pom Bär 50g wild paprika
- Pom Bär 50g mild paprika
- Chio Big Pep 65g
- Chio Taccos 65g
- Chio Flips 55g, sajtos
- Chio Flips 55g, hagymás-tejfölös
- Chio Flips 55g, barbecue
- Chio Snacks 70g, sajtos
- Chio Snacks 80g, paradicsomos
- Chio Snacks 70g, pizzás

- Chio Space Raiders 40g, barbecue
- Chio Space Raiders 40g, salsa
- Chio Space Raiders 40g, curry ketchup
- Chio Master Crok 40g, pizza
- Chio Master Crok 40g, sajtos
- Chio Master Crok 40g, hagymás-tejfölös
- Chio Hagymományos Burgonyaszírom 40g sós
- Chio Hagymományos Burgonyaszírom 40g hagymás-sajtos
- Chio Hagymományos Burgonyaszírom 40g magyaros
- Chio Xtreme Chips 70g jalepeno-cheese;
- Chio Xtreme Chips 70g hot-chili lime;
- Chio Streetfood Chips 75 cheeseburger;
- Chio Streetfood Chips 75 pizza;
- Chio Streetfood Chips 75 gyros;
- Chio Streetfood Chips 150 pizza;
- Chio Streetfood Chips 150g gyros;
- Chio Xtreme Chips 140g jalepeno-cheese (2015 szeptember 20-tól);

Hatás: A chips termékeket az átlagos 11 grammos telített zsírsav tartalom helyett 3,2 grammos csökkentett telített zsírsav tartalommal vezettük be (100 gramm termékre vetítve). A vállalás által lefedett időszakban 182 962 kg-ot (eddigi tényadatok + előrejelzés december 31-ig) értékesítünk az időszakban újonnan bevezetett alacsony SAFA tartalmú termékekből. Így kilogrammonkénti 78 grammal, összesen pedig 14 271 kg-mal kevesebb telített zsírsav jut a magyar lakosság szervezetébe a könnyített receptúráknak köszönhetően.

A puffasztott snack termékek telített zsírsav tartalma átlagosan 9 grammról 2,5 grammra csökkent 100 gramm termékre vetítve. A vállalás által érintett időszakban 1 616 385 kg (eddigi tényadatok + előrejelzés december 31-ig) kerül értékesítésre ezekből a termékekből, tekintve, hogy itt nem csak új termékek bevezetéséről van szó, hanem ezen időszakban a teljes meglévő extrudált és pellet termék körét alacsony telített zsírsav tartalmú receptúrára állítottuk át. Így kilogrammonként 65 grammal, összesen pedig 105 065 kg-mal kevesebb telített zsírsav jut a magyar lakosság szervezetébe.

A chips és a puffasztott termékcsoport receptúraátállításának együttes hatása tehát 119 336 kg, azaz mintegy 120 tonna el nem fogyasztott telített zsírsav a 2014. szeptember 1. és 2015 december 31. közé eső vállalási időszakban. A gyártás természetesen 2016-ban is az alacsony SAFA tartalmú receptúrákkal folytatódik, ill. a fenti adatba nem számítottuk bele a vállalási időszak előtt bevezetett chips-termékek révén elért csökkenést. Mindent egybevetve évente kb. 250 tonna az a telített zsírsav mennyiség, amellyel az Intersnack receptúraváltásának köszönhetően a magyar lakosság telített zsírsav bevitele csökkent. Ez a sós snack ipar által kibocsátott teljes évi telített zsírsav tartalom nagyjából 3%-a, ami különösen az Intersnack 10%-os mennyiségi piacrészesedésének tükrében figyelemre méltó.

További cél, hogy a lisztből sült termékek (sós pácika, perec, kréker) esetében is magas olajsavtartalmú napraforgóolajra cseréljük a jelenleg használt sütőzsírokat, azonban ehhez még több technikai akadályt kell leküzdeni.

SÓTARTALOM - A receptúrák sótartalmának csökkentése kb. egy évtizede folyik az Intersnack fejlesztőlaboratóriumaiban. A gyerektermékek, pl. a Pom Bär esetében a sótartalom csökkentése kiemelt jelentőséggel bír. A magyarországi népegészségügyi termékadó törvény további ösztönzést adott a receptúraújításoknak. Ennek eredményeként az Intersnack burgonyachips- és specialitás termékeinek többsége ma már megfelel a NETA törvény célkitűzéseinek, azaz sótartalma nem haladja meg az 1%-ot. A jelen vállalások keretében a 2014. szeptember 1. és 2015 december 31. közötti időszakra ígért 8 további alacsony sótartalmú termék helyett 10 új termék került bevezetésre, melyek a következők:

- Chio Xtreme Chips 70g jalepeno-cheese;
- Chio Xtreme Chips 70g hot-chili lime;
- Chio Streetfood Chips 75 cheeseburger;
- Chio Streetfood Chips 75 pizza;
- Chio Streetfood Chips 75 gyros;
- Chio Streetfood Chips 150 pizza;
- Chio Streetfood Chips 150g gyros;
- Chio Xtreme Chips 140g jalepeno-cheese (2015 szeptember 20-tól);
- Pom Bär 50g wild paprika
- Pom Bär 50g mild paprika

Hatás: A chips termékeket az átlagos 1,5 grammos sótartalom helyett 0,9 grammos csökkentett sótartalommal vezettük be (100 gramm termékre vetítve). A vállalás által lefedett időszakban 112 851 kg-ot (eddigyi tényadatok + előrejelzés december 31-ig) értékesítünk az időszakban újonnan bevezetett alacsony sótartalmú termékekből. Így kilogrammonként 6 grammal, összesen pedig 677 kg-mal kevesebb só jut a magyar lakosság szervezetébe az alacsony sótartalmú receptúráknak köszönhetően.

A két bevezetett Pom Bär termék sótartalma az eredeti receptúra szerint 2,3 gramm volt, amelyet szintén 0,9 grammra csökkentettünk, azaz a csökkentés 1,4g 100 grammonként. A vállalás által lefedett időszakban 11 508 kg (eddigyi tényadatok + előrejelzés december 31-ig) kerül értékesítésre ezekből a termékekből. Így kilogrammonként 14 grammal, összesen pedig 173 kg-mal kevesebb só jut a magyar lakosság szervezetébe az alacsony sótartalmú receptúra alkalmazásával.

Összesen tehát 850 kilogramm el nem fogyasztott sóra tehető annak együttes hatása, hogy chips és a puffasztott termékcsoporthoz a 2014. szeptember 1. és 2015 december 31. közé eső vállalási időszakban csökkentett sótartalommal vezettük be az újdonságokat. Azonban az alacsony sótartalmú receptúrákat természetesen ezt követően is megtartjuk, ill. a fenti adatba nem számítottuk bele a vállalási időszak előtt bevezetett alacsony sótartalmú chips-termékek és puffasztott termékek révén elért csökkenést. Mindent egybevetve évente kb. 16,6 tonna az sómennyiség, amellyel az Intersnack receptúraváltásainak köszönhetően a magyar lakosság bevitele csökkent. Ez nagyjából 3-4%-a lehet annak a sómennyiségnek amelyet a lakosság sós snack-eken keresztül visz be a szervezetébe.

Meg kell jegyezni, hogy az Intersnack és más hazai sós snack gyártók is nehézségekbe ütköznek, amikor lisztből sült termékeikhez is (sópálcika, percek, kréker) a NETA törvény által ösztönzött alacsony sótartalmú receptúrákat akarnak kifejleszteni. A lisztes termékek 3,5-5%-os sótartalma és a törvény által előírt 1%-os

sóhatárérték jóval messzebb esnek egymástól, mint a chips vagy a mogyorófélék 1,2-1,7%-os sóhányada. Ráadásul a lisztes termékekben technológia okokból nem csökkenthető 1% alá a sótartalom anélkül, hogy a termék ne veszítené el teljesen élvezeti értékét. Ezért a lisztes snack-ek esetében pillanatnyilag nincs értelme ilyen céllal termékfejlesztési projekteket indítani, alacsony sótartalmú receptúra kifejlesztésére még esély sem mutatkozik. Ennél fogva a népegészségügyi termékadó törvény jelenlegi formájában gátolja a törvény eredeti céljának, a sóbevitel csökkentésének az elérését. Ehhez ugyanis a törvény módosításával ketté kellene választani a sós snack termékek körét és kizárólag a lisztből sült sós snack-ekre egy kevésbé szigorú, pl. 3%-os sóhatárértéket kellene megállapítani. Ennek eredményeképpen óvatosan becsülve is legalább a duplájára növekedne az az el nem fogyasztott só-tömeg, amellyel a magyar lakosság a NETA hatására már eddig is csökkentette a bevitelét (a sós snack-ekből származó bevitelcsökkentést alapul véve).

Az Intersnack szakmai szövetségekkel közösen már többször felhívta a döntéshozók figyelmét a helyzet abszurd voltára, amely a fentiek mellett abban is megnyilvánul, hogy a „fűnyíróelv” alapján megállapított sóhatárérték éppen a snackek-nek azt a válfaját, a búzalisztből sült termékeket különbözteti meg hátrányosan, amelynek előállításában a legnagyobb arányban (90% körül) van jelen a hazai alapanyag, gyártókapacitás, munkaerő. Sajnos a törvény csekély módosítására tett erőfeszítések eddig nem jártak sikerrel annak ellenére sem, hogy annak költségvetési kihatása nagyon csekély lenne.

Amennyiben a reális sóhatárértéket célzó törvénymódosítás megvalósul, az Intersnack haladéktalanul hozzákezd alacsonyabb sótartalmú receptúrák kidolgozásához lisztes termékei esetében is.

EU-VÁLLALÁS - Az Intersnack az Európai Snackszövetség tagjaként fontosnak érzi, hogy a gyerekek körében elősegítse az egészségesebb „nassolást” és a kiegyensúlyozott életvitelt. Ezért a Szövetség által aláírt EU-vállalást, amely lemond a 12 év alatti gyermekeknek szóló közvetlen TV, nyomtatott és internet reklámokról mi is kötelezőnek fogadjuk el magunkra nézve. Az Intersnack Magyarország Kft. pedig ezt a vállalást magára nézve külön is megerősítette, amikor 2013-ban más érintett élelmiszergyártókkal együtt a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság előtt kötelezettséget vállalt az EU-vállalások hazai betartására. A vállalás alól kivételt képez a Pom Bär márka, mivel ennek táplálkozás élettani tulajdonságai a receptúra fejlesztéseknek köszönhetően a snack kategórián belül mostanra kiemelkedően kedvezővé váltak (kizárólag természetes alapanyagokból készül, alacsony telített zsírsav- és só-tartalommal, jódzott sóval, mesterséges ízfokozó nélkül, stb.)

REFERENCIA BEVITELI ÉRTÉKEK - Mivel a vállalatcsoport társadalmi felelősségvállalásnak egyik fő területe a receptúrák folyamatos javítása, örömmel és önként vállaltuk, hogy valamennyi termékünkön szerepeltetjük a referencia beviteli értékeket. Reméljük, hogy az egyre tájékozottabb fogyasztók számára ezáltal is világosabbá válnak termékeink előnyei a telített zsírsav és a só-tartalom terén.

Bár jelen vállalás nem érinti, de komoly verseny hátránynak is kitéve vállalatunkat, az elmúlt években valamennyi termékünkben eltávolítottuk a (legtöbb esetben nátrium-glutamát alapú) mesterséges ízfokozókat, melyeket a táplálkozással foglalkozó szakértők, civilszervezetek egy része azok egészségi kockázatai miatt erős és visszatérő kritikákkal illet. Szintén lemondtunk a mesterséges színezőanyagok alkalmazásáról, sőt a természetes színezékeknek is csak egy nagyon szűk és biztonságos körét használjuk. Végezetül pedig lemondtunk a tartósítószerekről is, melyek helyett a biztonságos csomagolóanyagokkal, tökéletes sütéssel és védőgázzal óvjuk termékeink frissességét.

Budapest, 2015. szeptember 16.